

Asia: VN/31771/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi Metsähallituksen eräiden julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista vuosina 2026 ja 2027

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Latu ry:n lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi Metsähallituksen eräiden julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista vuosina 2026 ja 2027

Suomen Latu kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi Metsähallituksen eräiden julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista vuosina 2026 ja 2027. Suomen Latu on Suomen suurin ulkoilujärjestö, jossa on 176 jäsenyhdistystä ja lähes 90 000 jäsentä. Strategiamme visiona on, että kaikki löytävät mielekkään tavan ulkoilla ja nauttia luonnosta.

Suomen Ladun tavoitteena on lisätä ihmisten ulkoilua. Suomen Latu ja sen jäsenyhdistykset tekevät yleishyödyllistä työtä suomalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Mitä enemmän byrokratiaa ja maksuja tulee hoidettavaksi kolmannen sektorin paikallisille, pääsääntöisesti, vapaaehtois pohjalta toimiville yhdistyksille, sitä vähemmän yhdistyksillä on mahdollisuuksia tuottaa hyvinvointia ja terveyttä kansalaisillemme. Tämän tulee näkyä myös Metsähallituksen toiminnassa sen tavoitteiden mukaisesti.

Onkin erittäin hyvä, että lausunnon kohteena olevan asetusluonnoksen 4 §:n 3 momentissa selvennetään, ettei Metsähallituksen palveluvarustuksen käytöstä peritä maksua, jos kyse on maksuttomasta tapahtumasta, maksuttoman retken järjestämisestä tai oppilaitoksen päiväretkestä. Edelleen 4 §:n 4 momentissa tarkennetaan, että maksuttomalla tapahtumalla tai retkellä tarkoitetaan myös tapahtumaa, jossa tapahtuman järjestäjällä on oikeus periä osallistujilta pääsy- tai osallistumismaksu, jolla katetaan tapahtuman järjestäjän omat välttämättömät kustannukset.

Tämä on tärkeää, sillä yhdistysten periessä pieniä osallistumismaksuja esimerkiksi järjestämistään retkistä, maksut voivat kattaa retkellä tarjottavat syömiset ja juomiset tai muutoin vain korkeintaan tapahtumasta koituvat välttämättömät kulut. Kuitenkin yhdistykset voivat budjetoida tapahtumat esimerkiksi niin, ettei muutaman tapahtumaan ilmoittautuneen peruminen aiheuta taloudellista tappiota yhdistykselle. Tällaisissa tapauksissa yhdistys voikin tehdä pientä voittoa tapahtumasta, jollei peruutuksia tulekaan. Suomen Latu esittää, että lausunnoilla olevan asetuksen 4 §:n 4 momenttiin lisätään tai vaihtoehtoisesti ympäristöministeriö vaatii Metsähallitusta tulkitsemaan ko. asetuksen kohtaa niin, että myös tämäntyyppiset taloudellisten tappioiden ehkäisemisestä johtuvat yhdistysten vähäisesti voitolliset tapahtumat luetaan maksuttomiksi tapahtumiksi.

Toisena asiana lausumme siitä, että asetusluonnos antaa edelleen Metsähallitukselle mahdollisuuden periä liiketaloudellisin perustein lupamaksuja yleishyödyllisiltä yhdistyksiltäkin. Tulkintamme mukaan lupamaksujen periminen perustuu ko. asetusluonnoksen 4 §:n 1 momentin 3 kohtaan, jossa todetaan "3) maa- ja vesialueiden sekä rakennusten ja rakennelmien vuokraus ja muu käyttöoikeuden luovutus". Lupamaksun minimihinta on 80 euroa plus alv. eli noin 100 euroa. Asia herättää monia kysymyksiä ja se vaatii monilta osin selvennystä.

Valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 3 momentissa todetaan "Maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä, jos siihen terveyden- ja sairaanhoitoon, muihin sosiaalisiin tarkoituksiin, oikeudenhoitoon, ympäristönsuojeluun, koulutustoimintaan tai yleiseen kulttuuritoimintaan liittyvistä tai näihin verrattavista syistä on perusteltua syytä. Erityisestä syytä maksu voidaan määrätä tietyltä ryhmältä perittäväksi suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä." Ulkoilu- ja liikuntatapahtumia järjestävien yleishyödyllisten yhdistysten tehtävä on edistää ihmisten hyvinvointia. "Ihmisten hyvinvoinnin edistäminen" on lain kohdassa mainittuihin syihin verrattavissa oleva syy. Toisin sanoen ei ole perusteltu syy periä liiketaloudellisin perustein maksuja sellaisten yleishyödyllisten yhdistysten toiminnasta, mikä tuottaa yleistä hyvää, siis ihmisten hyvinvointia. Maksuperustelain 5 §:n 3 momentin perusteella yleishyödyllisiltä yhdistyksiltä tulee kokonaan jättää lupien maksut perimättä: Suomen Latu esittää, että lisätään lausunnon kohteena olevan asetuksen 3 §:n 3 momenttiin uusi kohta: "Yleishyödyllisten yhteisöjen järjestämät maksuttomat tapahtumat ja retket. Maksuttomalla tapahtumalla tai retkellä tarkoitetaan myös tapahtumaa tai retkeä, jossa tapahtuman järjestäjällä on oikeus periä osallistujilta pääsy- tai osallistumismaksu, jolla katetaan tapahtuman järjestäjän omat välttämättömät kustannukset." Näin ollen asiakohta olisi linjassa myös lausunnoilla olevan asetusluonnoksen 4 §:n 3 ja 4 momenteissa todetun kanssa.

Jos täysi maksuttomuus lupien osalta yleishyödyllisille yhdistyksille nähdään mahdollisuutena, Suomen Latu esittää, miten asetusta pitäisi muuttaa ja tulkita, jotta se olisi yhdistyksille suotuisampi.

Tällä hetkellä Metsähallitus ei ilmoita, mihin se perustaa sen, milloin tapahtumailmoitus käsitellään maksuttomana ilmoituksena ja milloin maksullisena lupana. Yleishyödylliset yhdistykset toimivat hyvin laajasti pienillä resursseilla ja niiden pitää voida etukäteen tietää tapahtumasta koituvat

maksut arvioidessaan, voivatko ne tapahtumaa järjestää. Suomen Latu esittää, että ympäristöministeriö vaatii Metsähallitusta määrittelemään ja julkaisemaan, millä kriteerein se käsittelee tapahtumailmoituksen maksuttomana ilmoituksena ja milloin maksullisena lupana.

Metsähallitus on määrittänyt ilmoitusvelvollisuuden vähintään 20:n hengen tapahtuman tai retken järjestämisestä, mikäli se on osallistujille maksuton. Ei ole esitetty perusteita mistä tällainen 20 osallistujan raja tulee. Metsähallituksen monikäyttömetsien osalta asiassa on nähtävissä myös ristiriitaa jokaisenoikeuksien näkökulmasta; ei ole asetettu tarkkoja ihmismääriä milloin toiminta on jokaisenoikeuksien piirissä, vaan toiminnan luonne on määrittävä seikka ja aiheuttaako toiminta vähäistä suurempaa haittaa. Suomen Latu esittää, että ympäristöministeriö vaatii Metsähallitukselta perusteita mihin perustuu 20:n tapahtumaan osallistujan määrä, mikä on ilmoitusvelvollisuuden rajana maksuttomissa tapahtumissa.

Aiemmin raja oli 10 henkeä, joten suuntaus on oikea, mutta ilmoitusvelvollisuuden rajaa tulee nostaa edelleen. Suomen Latu esittää ympäristöministeriön vaativan Metsähallituksen nostavan ilmoitusvelvollisuutta niin, että tapahtumasta ei vaadita ilmoitusta, jos Metsähallituksen monikäyttömetsissä järjestettävään tapahtumaan osallistuu korkeintaan 50 henkilöä ja yli 50 hengen tapahtumien osalta ilmoitus käsitellään maksuttomana ilmoituksena. Luonnonsuojelualueiden osalta 2-20 osallistujan tapahtumista ei ilmoitusta vaadita ja korkeintaan 50 osallistujan tapahtumat käsitellään maksuttomalla ilmoituksella. Suuremmista yli 50 hengen luonnonsuojelualueilla järjestettävistä tapahtumista voidaan periä omakustannusarviota alempia lupamaksuja. Tällöinkin maksujen pitää olla kohtuullisia ja huomioida yleishyödyllisten yhdistysten toiminnan tavoite ihmisten hyvinvoinnin edistämisestä.

Metsähallitus vaatii, että tapahtumailmoitus on tehtävä vähintään kahta kuukautta ennen tapahtumaa, jotta asian käsittelylle jää riittävästi aikaa. Ymmärrämme käsittelyajan, mutta kaksi kuukautta on yhdistystoiminnassa pitkä aika. Yhdistystoiminta on ketterää ja varsinkin pienempiä tapahtumia voidaan toteuttaa hyvin lyhyellä aikavälillä. Tähänkin yhtenä ratkaisuna on edellä esitetyt tapahtuman osallistujamäärien nostot, jolloin tapahtumista tulee ilmoittaa. Lisäksi Suomen Latu esittää, että ympäristöministeriö vaatii Metsähallitukselta, että käsiteltäessä tapahtumailmoitus maksuttomana ilmoituksena tapahtumailmoitus on tehtävä vähintään kahta viikkoa ennen tapahtumaa. Esityksemme toteutumisen vaatimuksena on se, että Metsähallitus määrittelee ja julkaisee millä kriteerein se käsittelee tapahtumailmoituksen maksuttomana ilmoituksena ja milloin maksullisena lupana.

Yleishyödylliset yhdistykset järjestävät samantyyppisiä tapahtumia säännöllisesti samoilla alueilla, kuten erilaiset ulkoilutapahtumat tai kuntosuunnistukset. Lupamaksut pahimmillaan tyrehdyttävät yhdistysten tapahtumien järjestämisen, mikä on vastoin Metsähallituksen toiminnan tavoitteita. Suomen Latu esittää, että ympäristöministeriö vaatii Metsähallitukselta, että lupamaksuja periessä maksuja tulee kohtuullistaa yleishyödyllisten yhdistysten osalta. Esimerkiksi koko vuosittainen tapahtumasarja hoidetaan yhdellä lupamaksulla tai samalla alueella vuosittain järjestettävä tapahtuma hoidetaan useamman vuoden osalta yhdellä lupamaksulla.

On tärkeää, että Metsähallituksen sisällä ei ole alueellisia eroavaisuuksia lausunnoilla olevan asetuksen tulkinnoissa. Suomen Latu esittää, että ympäristöministeriö vaatii Metsähallitusta tulkitsemaan lausunnoilla olevaa asetusta kaikkialla Suomessa samalla tavalla, mikä huomioi ja tukee yleishyödyllisten yhdistysten toimintaa Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa todetaan: "Vapaaehtois- ja talkootyö on liikunnan harrastamisen kivijalka. Urheiluseurat vahvistavat yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta." ja "Hallitus turvaa liikunnan vapaaehtoistyön varmistuen, ettei tarpeeton byrokratia ole este seurojen ja järjestöjen toiminnalle tai tapahtumien järjestämiselle." Monet mittarit näyttävät, ettei Suomella mene hyvin. Ulkoilulla ja liikkeen lisäämisellä pystymme lisäämään ihmisten hyvinvointia ja näin edistämään, että Suomi pärjää tulevaisuudessakin. Siksi Suomen Latu esittää, että yleishyödyllisten yhdistysten järjestämistä tapahtumista Metsähallituksen ei tule periä lupamaksuja kuin korkeintaan suuremmista luonnonsuojelualueilla järjestettävistä tapahtumista, eikä tule vaatia liiallisia ilmoituksia. Näin pääministeri Petteri Orpon hallitus noudattaa hallitusohjelmaansa vähentäen tarpeetonta byrokratiaa ja turvaten liikunnan ja ulkoilun vapaaehtoistyötä, mikä edistää kansakuntamme hyvinvointia.

Tiusanen Hannu
Suomen Latu ry